

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(повна назва закладу вищої освіти)

Факультет/інститут _____ геолого-географічний _____

Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Занорожченко О. В.

_____ 20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Основи екологічного виховання учнів

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

Спеціальність _____ 014.07 Середня освіта (Географія) _____
(код і назва спеціальності (тей))

2017 р.

Розробники: (вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)

Тригуб Валентина Іванівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів
Протокол № 1 від “31” серпня 2017 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Біланчин Я.М.
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) _
геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від “05” вересня 2017 року

Голова НМК

(підпис)

Біланчин Я.М.
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «**Основи екологічного виховання учнів**» складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки бакалавра спеціальності 014.07 Середня освіта (географія) (назва рівня вищої освіти) (код і назва спеціальностей)

Предметом вивчення дисципліни є – система наукових знань щодо екологічної освіти та виховання школярів в процесі навчання географії в середніх загальноосвітніх закладах.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Вивчення дисципліни базується на знаннях попередніх навчальних дисциплін «Основи фізичної географії», «Основи суспільної географії», «Ґрунтознавство», «Біогеографія з основами екології», «Основи охорони праці та БЖД», «Географія світового господарства», «Фізична географія материків і океанів», «Географія в ЗОНЗ», «Географія України та методика її навчання і викладання», «Економічна і соціальна географія України та методика її викладання», «Людина і навколишнє середовище».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні положення екологічної освіти. Сучасні проблеми екологічного виховання школярів.
2. Екологічна освіта на уроках географії в середній школі.
3. Реалізація завдань екологічного виховання на уроках географії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих вчителів географії, які здатні здійснювати екологічну освіту та виховання школярів в процесі навчання географії в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Завданнями навчальної дисципліни – надання знань щодо загальних положень екологічної освіти; формування знань щодо проблемних питань екологічної освіти та виховання учнів; формування вмінь та навичок щодо організації навчально-виховного процесу вивчення географії в школі; формування навичок щодо екологічного викладання географії в школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальних (ЗК):

- ЗК1.** Знати й розуміти предметну область та розуміння професійної діяльності.
- ЗК2.** Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів).
- ЗК3.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ФК4** - Здатність давати оцінку географічним процесам та явищам для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

б) фахових спеціальностей (ФК):

- ФК2** - Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
- ФК3** - Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).

ФК4 - Здатність давати оцінку географічним процесам та явищам для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях.

ФК6 - Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти.

ФК7 - Володіння методикою географічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати за допомогою інноваційних технологій.

ФК8 - Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії.

ФК10 - Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.

ФК12 - Здатність до системного географічного мислення, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ФК16 - Здатність розуміти методологію пізнання економічних явищ і процесів, законів, закономірностей, рушійних сил розвитку суспільного виробництва для найбільш повного задоволення матеріальних і соціально-економічних потреб.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2 - Знає просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.

ПРН3. Усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом чинників різного характеру; розуміє наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства; знає важливість збереження навколишнього середовища, охорони біологічного різноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності.

ПРН4. Знає основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ПРН7 - Розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих її компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.

ПРН10 - Знає сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі.

ПРН11 - Вміє встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства, використовує концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях.

ПРН14 - Проводить польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні, а також педагогічні дослідження, інтерпретує отримані результати досліджень, застосовує їх у професійній діяльності для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи.

ПРН16 - уміє охарактеризувати регіони, ландшафти і біогеоценози, пояснити їх особливості і взаємозв'язки, сформовані географічним положенням та іншими географічними факторами.

ПРН27 - Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів

толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН30 - Здатний відповідально управляти процесом формування готовності учнів до самостійного осмисленого прийняття рішень, подолання труднощів, прояву поваги до інтелектуальної праці та її результатів.

ПРН31 - забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття “екологічна освіта”, “екологічне виховання”, “екологічна вихованість”;
- основні ідеї та цілі екологічної освіти в загальноосвітній школі;
- функції екологічної освіти школярів;
- форми та засоби екологічного виховання школярів;
- проблеми середньої географічної освіти в Україні;
- проблеми екологічної освіти та виховання школярів;
- особливості методів, методичних прийомів і організаційних форм навчання географії в школі з екологічною направленістю;
- компоненти екологічної культури;
- види екологічної компетентності школярів;

вміти:

- сформулювати цілі екологічної освіти географії в середній школі;
- сформулювати екологічний світогляд школярів під час вивчення географії;
- аналізувати зміст і структуру шкільних підручників з географії на предмет їх використання в екологічній освіті та вихованні учнів;
- організувати навчально-виховний процес викладання географії з екологічним аспектом;
- сформулювати екологічну направленість занять з географії в школі.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні положення екологічної освіти. Сучасні проблеми екологічного виховання школярів

Тема 1. Загальні питання екологічної освіти. Поняття «екологічна освіта». Стан проблеми екологічної освіти. Екологічна освіта як базова складова держави. Аналіз стану проблеми екологічної в Україні і за кордоном. Система загальної середньої освіти в Україні та її екологічної складової.

Тема 2. Загальні питання екологічного виховання учнів. Поняття «екологічне виховання», «екологічна вихованість». Екологічне виховання як розвиток волі, почуття, рис характеру, що проявляються в етичному ставленні до навколишнього середовища. Стан проблеми екологічного виховання школярів. Аналіз стану проблеми екологічного виховання в Україні і за кордоном.

Тема 2. Екологічна освіта як основа екологічного виховання учнів. Умови формування екологічного мислення, світогляду, свідомості та культури. Елементи екологічної культури: система знань про взаємодію природи й суспільства; ціннісні екологічні орієнтації; система норм і правил ставлення до природи; вміння та навички з її вивчення та охорони. Формування екологічної культури як складова гармонійного, екологічно безпечного розвитку суспільства. Шляхи та напрямки формування екологічної культури школярів.

Тема 4. Екологічна компетентність школярів та методика її формування. Екологічна компетентність школярів та методики її формування. Сутність і види екологічної

компетентності. Особливості формування екологічної компетентності. Структура екологічної компетентності та її зв'язок з іншими якостями і характеристиками особистості. Вплив шкільного навчально-виховного процесу на формування екологічної компетентності.

Тема 5. Основні напрямки сучасного екологічного виховання учнів. Підвищення якості екологічних знань. Переорієнтація, зміна мотивів та цінностей щодо навколишнього середовища. Навчання учнів правил поведінки в природі. Участь в екологічній діяльності.

Тема 6. Основні методи формування екологічної культури учнів. Дослідницький напрям. Робота з інформаційними джерелами. Туристично-краєзнавчий напрям. Природоохоронне виховання учнів. Інформаційний напрям. Туристично-краєзнавчі гуртки. Екологічні конкурси. Природоохоронні акції. Конкурси малюнків. Фестивалі фотографій, конференції.

Змістовний модуль 2. Методи навчання екологічного спрямування на уроках географії.

Тема 7. Пояснювально – ілюстративний. Бесіда, пояснення, художня розповідь, опис, відповіді на запитання, робота з книгою, демонстрація.

Тема 8. Репродуктивний. Завдання екологічного змісту, спостереження за змінами у природі, системи вправ, застосування опорних схем, варіативні завдання.

Тема 9. Проблемний. Пояснення, спостереження, бесіда, висунення гіпотез, складання плану вирішення проблеми, розв'язання проблемних завдань.

Тема 10. Частково-пошуковий. Загадки, ребуси, кросворди, вікторини, ситуаційні вправи, фенологічні оповідання, застосування опорних схем.

Тема 11. Дослідницький. Спостереження за змінами у природі, дослідження взаємозв'язків в природі шляхом спостереження, проблемні завдання.

Змістовний модуль 3. Екологічна освіта на уроках географії в середній школі.

Тема 12. Екологічна компонента як обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії. Обов'язковий мінімум змісту загальноосвітніх програм з географії, зокрема, спрямований на засвоєння системи географічних знань про різноманітність сучасного світу; про особливості і динаміку головних природних, соціально-економічних і екологічних процесів географічного середовища; про природні і антропогенні причини виникнення екологічних проблем на місцевому, регіональному і глобальному рівнях, необхідність активних заходів з охорони природи і раціональному природокористуванні.

Тема 13. Формування екологічного світогляду школярів під час вивчення географічних дисциплін. Принципи екологічного навчання та основні напрямки екологічного виховання на уроках географії. Виховання екологічної культури на уроках географії. Природне довкілля. Характеристика сучасного уроку географії. Методичні розробки з екологічного виховання на уроках географії.

Тема 14. Теоретико-методичні аспекти використання опорних конспектів в експериментально-методичній підготовці майбутніх учителів географії. Основні методи формування екологічної культури учнів при вивченні шкільної географії. Організація навчального- виховного процесу в школі під час вивчення географії з екологічною складовою.

Тема 15. Потенціал шкільного курсу географії в екологічній освіті та вихованні учнів. Екологічна освіта у курсі фізичної географії. Екологічна освіта у курсі фізичної географії материків і океанів. Екологічна освіта у курсі «Фізична географія України». Розвиток екологічних знань у курсі соціально-економічної географії України. Екологічне виховання у курсі соціально-економічної географії світу. Екологічна освіта при вивченні ґрунтів України та світу. Екологічні функції ґрунтового покриву. Аналіз шкільних підручників географії на предмет їх використання в екологічному вихованні.

3. Рекомендована література

Основна

1. Довгань Г. Д. Дидактичні матеріали до уроків географії 7 кл. /Г. Д. Довгань – Х.: Ранок: Веста, 2008. – С. 36-37.
2. Йоганзен В. Г. Основные принципы и формы природоохранительного просвещения /В. Г. Йоганзен // О преподавании основ охраны природы в педвузах. – 1971. Вып.1 – С. 5-7.
3. Екологічна освіта в школі: нестандартні уроки, виховні заходи / [Автор-упорядник Т. Ф. Рябчук]. - Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада», 2008. - 192 с.
4. Екологічна освіта та виховання учнівської молоді в іграх і тренінгах: Методичні рекомендації для вчителів, вихователів, керівників гуртків. - К.: Основа, 2003. - 132 с.
5. Екологічне виховання школярів: Методичний посібник для учнів, вчителів та студентів природничих факультетів. - Тернопіль, 1995. - 143 с.
6. Екологічна освіта та виховання учнівської молоді в іграх і тренінгах: Методичні рекомендації для вчителів, вихователів, керівників гуртків. - К.: Основа, 2003. – 132 с.
7. Екологічна стежка (методика, організація, характеристика модельної стежки «Лісники» / Під ред. д-ра біол. наук., проф. Я. П. Дідуха. - К.: Фітосоціоцентр, 2000. – 88 с.
8. Копилець Є. Уроки географії, спрямовані на виховання екологічних ціннісних орієнтацій школярів /Є. Копилець //Географія та основи економіки в школі, 2011. – №11/12. – С. 35-38.
9. Корнеєв В. П. Інноваційність – важлива ознака сучасної географічної освіти / В. П. Корнеєв, Л. І. Круглик // Географія. – 2009. – №17. – С. 2-4.
10. Корнус А.О. Оптимізація структури діючої навчальної програми шкільного курсу фізичної географії України / А. О. Корнус, Г. О. Бондаренко // Географічна наука і освіта в Україні: Зб. на- ук. пр. – К.: Фітосоціоцентр, 2000. – С. 76-77.
11. Кочуров Б.И. Интеграция географии и экологии: системный подход // География в школе. - 1998. - №6. - С. 15–21.
11. Крушніцький М. С. Формування екологічних знань та вмінь сільських школярів у процесі вивчення фізичної географії: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (географія)» / М.С. Крушніцький. – К. : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2010. – 21 с.
12. Кучер Т. В. Экологическое образование учащихся в обучении географии : пособие / Т. В. Кучер. – М. : Просвещение, 1990. – 127 с.
13. Левитес Д. Г. Педагогические технологии : Учебник / Д. Г. Левитес. -Москва : ООО "Научно-издательский центр ИНФРА-М", 2017. - 403 с.
14. Матрусов И. С. Школа и охрана природы / И. С. Матрусов. – М. : Знание, 1976. – 64 с.
15. Писарчук Є. А., Кухта А. М. Екологічне виховання учнів/ Є. А. Писарчук, А. М. Кухта -К.: Радянська школа, 1990. -86 с.
16. Прохорова Л. А. Готовність майбутніх вчителів географії до екологічного виховання учнівської молоді у сучасній загальноосвітній школі / Л. А. Прохорова, Т. В. Зав'ялова, О. В. Непша // Екологія – філософія існування людства: зб. наук. праць. –Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2018. – С. 96– 100.
17. Тонка Ю.В. Використання інноваційних методів навчання у формуванні екологічної сві- домості учнів на уроках географії / Ю. В. Тонка // Таврійський вісник освіти. – 2013. – №1 (41). – С. 259-264.
16. 17.

Додаткова

1. Анісімова С. В. Екологія: Навчальна книга для учнів загальноосвітньої школи / С. В.Анісімова, О. В.Рибалова, О. В. Поддашкін. - К.: Грамота, 2001. – 135с.
2. Дубяга С. М. Формування поняття про екологічні зв'язки в природі в учнів початкових класів на уроках «Природознавства» / С. М. Дубяга, О. В. Непша, Г. І. Дорожко // Екологія – філософія існування людства: зб. наук. праць/за заг. ред. М. М. Радевої, В. М. Коломієць. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2018. – С. 24–27.

3. Дубяга С.М. Експедиція в природу як форма організації навчального процесу з природознавства у початковій школі / С. М. Дубяга // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції із міжнародною участю «Північне Приазов'я: проблеми регіонального розвитку у міжнародному контексті», Мелітополь, 14.09.2017 р. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. – С. 19–22
4. Іванова В. М. Екологічні проблеми використання геологічного середовища людиною / В. М. Іванова, О. В. Непша // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали регіональної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (02 грудня 2016 р.)/ Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 177–179.
5. Іванова В. Екологічна освіта та природоохоронна робота навчальних закладах держави / В. Іванова, О. Косьяненко // Еврика. – 2015. – №2. – С. 59– 61.
6. Іванова В. М. Екологічні проблеми використання геологічного середовища людиною / В. М. Іванова, О. В. Непша // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали регіональної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (02 грудня 2016 р.)/ Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 177–179.
7. Іванова В. Екологічна освіта та природоохоронна робота навчальних закладах держави / В. Іванова, О. Косьяненко // Еврика. – 2015. – №2. – С. 59– 61.
- Мацюра О. В. Екологічна стежка як активний засіб формування принципів екологічного гуманізму / О. В. Мацюра, А. М. Солоненко // Постметодика. – 2005. – №4-5. С. – 72–75.
8. Прохорова Л. А. Екологічна освіта в міжпредметних зв'язках географії і біології / Л. А. Прохорова, Т. В. Зав'ялова, О. В. Непша // Екологічна стратегія майбутнього: досвід і новації: матеріали Всеукраїнської науково- практичної конференції (30-31 березня 2017 р., Умань). –Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2017. –С. 136–138.
9. Прохорова Л. А. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства / Л. А. Прохорова, Т. В. Зав'ялова, О. В. Непша // Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю до 95-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (20-21 квітня 2018 р). – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького. – С. 143–146.
10. Прохорова Л. А. Етичний аспект екологічної свідомості / Л. А. Прохорова // Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали XI Міжнародної Інтернет-конференції (Мелітополь, 22-24 січня, 2019 року) /за заг. ред. В.І. Лисенка, Н.М. Сурядної. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 128–130.
11. Пустовіт Г. П. Теоретико-методологічні основи екологічної освіти і виховання учнів 1-9 класів у позашкільних навчальних закладах / Г. П. Пустовіт. - Луганськ, 2004. - 540 с.
12. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості // Вибр. твори у 5-ти томах. – Т. 1. – С. 535. 13. https://vk.com/wall-24483285_1234965
13. Сценарії екологічних заходів. - Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада», 2007. - 368 с.
14. Тамбовцев Г. Роль і значення екскурсій у природу в екологічному вихованні школярів / Г. Тамбовцев, В. Іванова, Т. Сапун // Формування стратегій міжкультурної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (13–14 вересня 2018 р.). – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В, 2018. – С. 208–210.
15. Федорова О. В. Організація природоохоронної роботи учнівської молоді в школах країни: історичний аспект / О. В. Федорова // Проблемы современного педагогического образования. – 2015. – №48-2. – С

Електронні інформаційні ресурси

1. Географія 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalniprogrami-5-9-klas>.
2. Екологічне виховання студентів вищих навчальних закладів I - II рівнів акредитації будівельного профілю: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / С. В. Сапожников; Херсон. держ. ун-т. - Херсон, 2006. - 20 с. <http://www.nbu.gov.ua/ard/2006/06ssvabr.zip>.
3. Екологічна освіта - важливий чинник формування особистості старшокласника / А. В. Іванченко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. - 2003. - N 13. - С.13-15. <http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03iavfos>.
4. Екологія. Програми для навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту, академічний, профільний). 10-11 кл. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>
5. Назаренко Т. Г. Формування в учнів екологічної компетентності на уроках географії [Електронний ресурс] / Т. Г. Назаренко // Український педагогічний журнал. – № 1. – Київ, 2017. – С. 59–65. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/707470/1/Nazarenko_%D0%A3%D0%9F%D0%96.pdf. –
6. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Географія. 6-9 класи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/navchalni-programy.html>
7. Про концепцію екологічної освіти в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon-inormativ.info/index.php/component/lica/?base=1&id=136616&menu=114050&view=text>
8. Регіональна економічна і соціальна географія (Африка, Латинська Америка, Азія, Англо-Америка, Австралія й Океанія): навч.-метод. комплекс для змішаного (очно-дистанційного навчання) на базі онлайн платформи Google Class [Електронний ресурс] / Л. В. Бурман, О. В. Бондаренко. – 2017. – Режим доступу: <https://classroom.google.com/c/NzgyNjAyOTY3OFpa>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік.

5. Методи діагностики успішності навчання

Поточне контрольне опитування, контрольні роботи, оцінювання виконання лабораторних робіт і самостійних завдань, підсумкове контрольне опитування.